

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 145/19
29.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Милице Аксентијевић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Горан Попов, адвокат из Сенте, Главни трг 4, против туженог Друштва за трговину и угоститељство "Гроф МБМ" д.о.о. ..., са седиштем у ..., ..., чији је пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из Београда, Његошева 28а, ради заштите ауторског права и накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П4 186/15 од 20.02.2019. године, исправљене решењем Вишег суда у Београду П4 186/15 од 18.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 29.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4 186/15 од 20.02.2019. године, исправљена решењем Вишег суда у Београду П4 186/15 од 18.03.2021. године, у ставовима првом, другом, четвртном и петом изреке, као и решења о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом изреке у делу којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.160,00 динара, и у том делу се жалбе тужиоца и туженог **ОДБИЈАЈУ** као неосноване.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у преосталом делу става шестог изреке пресуде Вишег суда у Београду П4 186/15 од 20.02.2019. године, исправљене решењем Вишег суда у Београду П4 186/15 од 18.03.2021. године, којим је одлучено о законској затезној камати, тако што се обавезује тужени Друштво за трговину и угоститељство "Гроф МБМ" д.о.о. ... да тужиоцу АА, на досуђени износ трошкова парничног поступка од 93.160,00 динара, исплати законску затезну камату почев од дана наступања услова за извршење па до коначне исплате.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 186/15 од 20.02.2019. године, исправљеном решењем Вишег суда у Београду П4 186/15 од 18.03.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца тако што је на интернет сајту ... неовлашћено јавно саопштио ауторско дело и јавно саопштио дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора – четири фотографије Петроварадинске тврђаве током ноћи и ватромета, чиме је тужиоцу нанео имовинску и неимовинску штету. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права тиме што је на интернет сајту ... неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца – фотографије Петроварадинске тврђаве током ноћи ватромета, исплати износ од 56.668,51 динара, са законском затезном каматом почев од 20.02.2019. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, под претњом извршења. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу, на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права, исплати износ од још 14.287,49 динара, преко досуђеног износа од 56.668,51 динара, а до укупно траженог износа од 70.956,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора, јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца без назначења имена или псеудонима аутора исплати износ од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 20.02.2019. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, под претњом извршења. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу, на име накнаде неимовинске штете, исплати износ од још 30.000,00 динара преко досуђеног износа од 50.000,00 динара, а до укупно траженог износа од 80.000,00 динара. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.160,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужилац и тужени су благовремено изјавили жалбе. Тужени наведену пресуду побија, како произлази из садржине жалбе, у ставовима првом, другом, четвртим и шестом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права, док тужилац пресуду побија у ставовима петом и шестом изреке, због погрешне примене материјалног права. Жалбене разлоге су образложили и жалбене предлоге изнели. Трошкове другостепеног поступка парничне странке су тражиле и определиле.

Испитујући првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаним одредбама члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, са изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиоца није основана, а да је жалба туженог делимично основана и то у делу којим се оспорава одлука о затезној камати на досуђене трошкове парничног поступка.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази

по службеној дужности, због којих би се побијана одлука морала укинути. Исто тако, првостепени суд није учинио ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се жалбом туженог неосновано указује. Изрека пресуде је разумљива, не противречи сама себи као ни разлозима који су у образложењу дати о свим битним чињеницама, који су јасни и непротивречни, а о битним чињеницама не постоји противречност ни између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини изведених доказа и самих тих доказа. Жалбени наводи туженог којима се указује на ову битну повреду јер сајт ... не постоји, нису од утицаја, с обзиром на то да је правноснажним решењем Вишег суда у Београду П4 186/15 од 18.03.2021. године исправљена очигледна грешка у писању тако што у изреци побијане пресуде уместо интернет сајта туженог ... сада стоји ..., чиме је отклоњен недостатак у изреци наведене пресуде, па како побијана пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати, супротно наводима жалбе туженог, није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор четири фотографије са мотивом Петроварадинске тврђаве током ноћи и ватромета, које су снимане дана ... године и дана ... године, које је тужилац објавио на интернет страници ..., на свом корисничком налогу, а које су потписане његовим именом и презименом, са називом "... "..."", уз задржавање свих ауторских права - "All rights reserved". Тужени је без претходно прибављене сагласности тужиоца и без плаћања ауторске накнаде, без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, објавио ове фотографије, које су се на интернет страници туженог налазиле дана ... године са опцијом "дељење" ових фотографија путем друштвених мрежа. За уређивање "web" сајта туженог је био задужен "...". Наведена радња била је ангажована од стране туженог да уреди "web" страницу фирме "Гроф", а ББ је предметне фотографије сам пронашао. Након добијања информација од стране тужиоца да су предметне фотографије заштићене ауторским правом, фотографије су одмах уклоњене са "web" сајта. Тужилац није члан УЛУПУДС-а, али се фотографијом бави као занимањем од кога живи. Испред Града Новог Сада је амбасадор културе и његове фотографије које снима се објављују, а тренутно их користи 1.100 сајтова. Када је видео да су фотографије објављене осећао се непријатно, јер неко фотографије у које је уложио рад, труд, знање и опрему, без његове сагласности користи и омогућава да други преузму те фотографије. На сајту тужиоца и на сајту "flickr" стоји напомена да су фотографије тужиоцеве и да је њихово пружање, копирање и коришћење у комерцијалне сврхе забрањено, а тужени их је у конкретном случају објавио на свом сајту ради рекламирања средстава за ватромет без тужиоцеве дозволе и без потписивања тужиоца.

Примењујући материјално право на овакво утврђено чињенично стање, и то одредбе чланова 2. став 2. тачка 9, 9 став 1. и 2., 15, 17, 19, 20. став 1. и 30. Закона о ауторском и сродним правима, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан. Ово из разлога што је првостепени суд утврдио да је тужилац аутор спорних фотографија, а да је тужени без сагласности тужиоца и без плаћања накнаде јавно саопштио фотографије и то четири фотографије на којима је приказана Петроварадинска тврђава током ноћи и ватромет, и на тај начин их умножио и учинио доступним јавности, односно појединцу са било ког места и у било које време, без знања и одобрења тужиоца као аутора, због чега је оценио да је тужбени захтев

тужиоца за накнаду имовинске штете основан. Одлучујући о висини накнаде имовинске штете, првостепени суд је тужиоцу досудио накнаду чију је висину утврдио на основу прегледа минималних цена фотографија УЛУПУДС-а за период коришћења од годину дана увећану за 200% на име глобалног коришћења, што је у конкретној ситуацији био случај, с обзиром на то да су фотографије путем веб сајта туженог учињене доступним великом броју лица. На досуђени износ накнаде имовинске штете од 56.668,51 динара, првостепени суд је тужиоцу досудио законску затезну камату почев од дана пресуђења 20.2.2019. године, када је висина накнаде и утврђена, сходно одредбама чланова 189. и 277. Закона о облигационим односима - ЗОО. Преко досуђеног до траженог износа од 70.956,00 динара, за износ од још 14.287,49 динара, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован. Одлучујући о захтеву за накнаду неимовинске штете због повреде моралних права аутора, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев делимично основан и у том делу, с обзиром на то да је тужени приликом објављивања предметне фотографије пропустио да наведе име аутора дела, чиме је повредио његово морално право. Одлучујући о висини накнаде неимовинске штете, првостепени суд је ценећи субјективне и објективне околности, тужиоцу досудио правичну новчану накнаду у износу од 50.000,00 динар, применом одредбе члана 200. ЗОО, а на досуђени износ накнаде неимовинске штете тужиоцу је досудио законску затезну камату почев од дана пресуђења до исплате, применом одредбе члана 277. истог закона. У преосталом делу првостепени суд је одбио тужбени захтев за накнаду неимовинске штете због повреде моралних права аутора за износ од 30.000,00 динара, сматрајући да би се досуђивањем већег износа поговало тежњама које нису спојиве са сврхом и природом накнаде нематеријалне штете. Оцењујући истакнути приговор недостатка пасивне легитимације, првостепени суд је закључио да овај приговор није основан. Ово из разлога што без обзира на чињеницу да је сајт туженог сачинио "web portali reality" ББ ПР са којим је тужени закључио уговор о пружању "web" услуга, који представља уговор о делу, наручилац као власник сајта одговара за штету која је објављивањем спорних фотографија причињена тужиоцу, јер је пропустио да изврши надзор над обављеним послом, све у смислу одредбе члана 603. ЗОО, због чега у конкретном случају постоји солидарна одговорност непосредног штетника и туженог који је посредно причинио штету.

Све важне чињенице за одлуку о тужбеном захтеву првостепени суд је поуздано и потпуно утврдио на основу изведених доказа које је правилно оценио у смислу одредбе члана 8. ЗПП.

На поуздано и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право и то одредбе Закона о ауторском и сродним правима на које се позвао у образложењу своје одлуке, правилно оцењујући да постоји одговорност туженог, као власника интернет сајта на којем су објављене фотографије тужиоца, за проузроковану штету, као и одредбу члана 200. ЗОО, а за своју одлуку је дао јасне и довољне разлоге које, као правилне, у свему прихвата и другостепени суд.

Жалбама странака правилност утврђеног чињеничног стања није доведено у сумњу, а жалбом туженог се неосновано оспорава чињеница да је "... " налог на којем су објављене фотографије управо налог тужиоца, наводима да околност да је неко власник корисничког налога на мрежи ... не значи да је аутор целокупног садржаја који је на том

налогу постављен, затим којима се указује да суд није имао у виду уговор тужиоца и власника сајта ..., као и којима се оспорава да је забрањено делити садржај постављен на интернет сајту ..., имајући у виду да се наведено први пут износи у жалби, међутим, наведене чињенице не представљају нове чињенице у смислу одредбе члана 372. ЗПП због којих би чињенично стање било погрешно или непотпуно утврђено, с обзиром на то да није учињено вероватним да без своје кривице нису могле бити изнете, односно предложени докази до закључења главне расправе пред првостепеним судом. Са друге стране, тужилац је у свом исказу, коме је првостепени суд поверовао, објаснио да се радило о његовом "... " налогу и да се ради о таквој платформи на којој људи који се баве фотографијом размењују искуства и радове, као и да на предметном сајту стоји напомена да су фотографије његове и да их је забрањено преузимати, копирати и користити у комерцијалне сврхе, што када се доведе у везу са садржином четири штампана приказа интернет странице ... на којима се налазе фотографије тужиоца уз напомену задржавања свих ауторских права "All rights reserved", указује да је првостепени суд правилно утврдио да је тужени неовлашћено преузео и касније на свом сајту неовлашћено јавно саопштио фотографије које су ауторско дело тужиоца.

Неосновано се жалбом туженог указује да је првостепени суд погрешно утврдио да је тужилац аутор спорних фотографија. Одредбом члана 9. став 1. Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело, а ставом 2. да се аутором сматра лице чије су име, псеудоним или знак назначени на примерцима дела или наведени приликом објављивања дела, док се не докаже другачије. Према стању у списима, тужилац је уз тужбу доставио одштампане примерке (print screen) интернет странице ...на којима се налазе предметне фотографије и где је означено име тужиоца АА као аутора, а тужени до закључења главне расправе предложеним доказима није оспорио наведену законску претпоставку да је тужилац аутор спорних фотографија. Супротно наводима жалбе, на туженом, а не на тужиоцу, је био терет доказивања, односно оспоравања ове законске претпоставке. Другим речима, терет доказивања чињенице да тужилац није аутор предметних фотографија је био на туженом, у ком циљу је тужени, а не тужилац, могао предложити извођење доказа вештачњем на које се указује жалбом, што тужени није предложио у првостепеном поступку. Супротно томе, из списка произлази да тужени у одговору на тужбу, као и на припремном рочишту, није посебно ни оспоравао ауторство тужиоца, већ је тек на рочишту одржаном дана 19.6.2017. године, након саслушања тужиоца који је у свом исказу потврдио да је аутор предметних фотографија, навео да и даље спори активну легитимацију тужиоца, због чега је, по мишљењу овог суда, био преклудирани у погледу изношења чињеница и предлагања доказа ради оспоравања ове законске претпоставке у смислу одредбе члана 308. и 314. ЗПП. Међутим, и поред наведеног, тужилац је, опреза ради, доставио ДВД са дигиталним негативима спорних фотографија као и штампани примерак фотографије са Exif metadata подацима у прилогу поднеска од 7.2.2018. године, који је достављен и противној страни, а на коју се тужени није посебно изјашњавао у смислу да је наведене чињенице и предложене доказе оспоравао, нити је прелагао вештачење о околности да тужилац није сачинио предметне фотографије као ауторско дело, због чега су, по мишљењу овог суда, код околности да ауторство тужиоца парничним радњама туженог није доведено у сумњу, без утицаја на другачију одлуку жалбени наводи да је првостепени суд ауторство тужиоца утврдио на основу ДВД-а који није изведен као доказ на главној расправи. Поред наведеног, супротно

наводима жалбе туженог, увид у ДВД, који према општепознатим чињеницама представља медиј на коме се похрањују информације у електронском облику (између осталог и информације о аутору дигиталне фотографије), је према записнику од 20.02.2019. године и изведен као доказ у доказном поступку у присуству обе парничне странке, због чега и улази у доказну грађу коју суд узима у обзир приликом доношења одлуке. При томе, тужени на рочишту којем је присуствовао није имао никакве предлоге нити примедбе у погледу извођења овог доказа, нити је приговарао садржини записника о главној расправи, па овај суд сматра, посебно имајући у виду да се и претходно, након пријема поднеска тужиоца од 7.2.2018. године, тужени није посебно изјашњавао нити је у том смислу спорио чињенице изнете у том поднеску, нити садржину приложеног ДВД-а, да чињеница да на записнику није констатована садржина ДВД у који је извршен увид, не утиче на другачији закључак о утврђеном чињеничном стању - да је тужилац аутор фотографија, нити се може сматрати да је тужени онемогућен да расправља у овој парници, због чега у првостепеном поступку није учињена ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. ЗПП, нити битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члановима 115, 116. и 233. истог закона, на које тужени указује у жалби.

Стога, како је правилно утврђено да је тужилац аутор спорних фотографија и да је тужени на свом интернет сајту неовлашћено јавно саопштио ауторска дела и јавно саопштио дела без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора, неосновано се жалбом туженог указује да је првостепени суд неправилно применио материјално право и то одредбе чланова 15, 19, 20. и 30. Закона о ауторском и сродним правима. Наиме, сагласно одредби члана 15. тог закона, аутор има искључиво право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно. У конкретном случају, на сајту туженог су саопштене фотографије чији је аутор тужилац без назначења његовог имена као аутора, због чега је повређено морално право тужиоца на патернитет у односу на предметна ауторска дела, па због учињене повреде тужиоцу припада право на накнаду неимовинске штете коју због те повреде трпи, а која штета је, супротно наводима жалбе, правилно и утврђена у првостепеном поступку имајући у виду исказ тужиоца којем је суд поклатио веру, а у којем је навео да је признат фотограф и да када је видео да су фотографије објављене осећао се непријатно, јер неко фотографије у које је уложио рад, труд, знање и опрему без његове сагласности користи и омогућава да други преузму те фотографије. С тим у вези, првостепени суд је правилно закључио да тужиоцу припада право на накнаду имовинске штете, с обзиром да сагласно одредби члана 19. истог закона аутор има право на економско искоришћавање свог дела, као и дела које је настало прерадом његовог дела, као и да за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада ако овим законом или уговором није другачије одређено. Чланом 20. став 1. истог закона прописано је и да аутор има искључиво право да другоме дозволи или забрани бележење и умножавање свог дела у целисти или делимично, било којим средствима, у било ком облику, на било који трајни или привремени, посредни или непосредни начин, а чланом 30. да аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућаје појединцу индивидуални приступ делу са

места и у време које он одабере. Имајући у виду цитиране одредбе, у конкретном случају јавним саопштавањем фотографија на сајту туженог и омогућавањем неограниченом броју лица да их преузму без овлашћења тужиоца као аутора, повређена су ауторска имовинска права тужиоца, то је тужени, који је на свом интернет сајту омогућио такву повреду, у обавези да тужиоцу накнади причињену имовинску штету.

Правилном применом одредаба члана 232. ЗЗПП и члана 200. ЗОО одмерена је висина новчане накнаде због повреде моралних права аутора на назначење имена аутора која, и према мишљењу овог суда, представља правичну новчану накнаду и сатисфакцију тужиоцу за овај вид неимовинске штете коју је тужилац претрпео недозвољеним радњама туженог, због чега нису основани наводи жалби тужиоца и туженог да је првостепени суд неправилно применио материјално право и то одредбу члана 200 ЗОО. Супротно наводима жалбе туженог, тужилац је доказао постојање овог вида штете, а и по оцени овог суда, претрпљени душевни болови због повреде моралних права аутора оправдавају досуђивање накнаде неимовинске штете. Међутим, неосновано се жалбом тужиоца указује да је износ накнаде неимовинске штете прениско одређен, јер досуђени износ од 50.000,00 динара, имајући у виду све субјективне и објективне околности конкретног случаја, и по мишљењу овог суда, представља правичну новчану накнаду и адекватну материјалну сатисфакцију тужиоцу за претрпљене душевне болове, а досуђивање већег износа би било противно природи и друштвеној сврси ове накнаде.

Суд је ценио и остале наводе жалби странака, али како не могу довести до другачије одлуке у овој парници, посебно их не образлаже сагласно одредби члана 396. став 1. ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка у погледу висине досуђених трошкова, јер је донета правилном применом одредаба чланова 150, 153. и 154. ЗПП и применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важеће у време пресуђења и важеће Таксене тарифе. Супротно наводима жалбе тужиоца, тужиоцу не припадају трошкови на име превоза, имајући у виду да путни и остали трошкови превоза пуномоћника – адвоката из члана 9. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката, за обављање послова заступања пред судом изван седишта адвокатске канцеларије не спадају у нужне трошкове који припадају адвокату ангажованом ван седишта суда у ситуацији када је странка могла да ангажује адвоката из седишта суда, нити је оправдано да те трошкове сноси супротна страна, док трошкове превоза тужиоца као странке суд није могао досудити из разлога што, према стању у списима, нису достављени докази о стварној висини тих трошкова.

Међутим, првостепени суд је неправилно применио одредбе материјалног права и то одредбе чланова 277. и 324. ЗОО, на чију правилну примену другостепени суд пази по службеној дужности, када је законску затезну камату на трошкове поступка тужиоцу досудио почев од дана пресуђења, а на шта се основано указује и жалбом туженог.

Наиме, даном доношења одлуке само настаје обавеза на страни дужника да накнади супротној странци трошкове поступка. Рок у коме странка, односно дужник, треба да испуни ту обавезу се не подударе са даном

доношења судске одлуке, јер је одредбом чл. 345. ЗПП прописан рок у којем је странка дужна да изврши чинидбу одређену судском одлуком. Одредбом члана 324. ЗОО, којим је регулисана дужничка доцња прописано је више ситуација у којима дужник долази у доцњу. Једна од тих ситуација је и она када је време у коме обавезу треба испунити одређено, као што је овде случај, и тада дужник пада у доцњу када то време - за добровољно испуњење обавезе, протекне. Следом реченог, дужник (парнична странка) пада у доцњу тек - када одлука о трошковима парничног поступка постане правноснажна (било протеклом рока за жалбу, уколико се странка није жалила, било доношењем правноснажне одлуке по жалби) и када протекне рок за њено добровољно испуњење. Долазак дужника у доцњу се у оваквој ситуацији подудара са тренутком када одлука суда којом је он обавезан да накнади парничне трошкове, постаје извршна. То последично даје право повериоцу из извршне исправе да од дужника потражује и затезну камату сагласно одредби члана 277. став 1. ЗОО, због чега је тужени у обавези да тужиоцу исплати законску затезну камату тек од извршности одлуке, а не од дана пресуђења, како је то неправилно закључио првостепени суд.

Из наведених разлога, применом одредаба чланова 390. и 401. тачка 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке и на основу одредбе члана 401. тачка 3. истог закона као у ставу другом изреке ове пресуде.

Одлука у ставу трећем изреке ове пресуде донета је применом одредбе члана 165. у вези са члановима 150, 153. и 154. ЗПП, јер тужилац није успео у поступку по изјављеном правном леку, а тужени је успео само у незнатом делу у погледу одлуке о камати на трошкове поступка који представљају споредно потраживање, па им не припада накнада трошкова другостепеног поступка.

**Председник већа-судија
Снежана Живковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић